

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้สรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีการดำเนินการศึกษา
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ
หน่วยงานที่สังกัดที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. ขอบเขตของการศึกษา
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานเทศบาลเมือง
มหาสารคาม จำนวน 115 คน

1.2 ตัวแปรในการศึกษา

1.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยงานที่สังกัด

1.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ซึ่งแยกเป็น 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.4. ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน ธันวาคม 2553 - พฤษภาคม

2554

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามประมาณค่าเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นแบบลิเคิร์ตที่มี 6 ด้าน จำนวน 40 ข้อ โดยได้รับการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือ หากค่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94

สรุปผล

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ หลักนิติธรรม

1.1 หลักคุณธรรม พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ

โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 7 มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโดยหน่วยงานตนเองและหน่วยงานภายนอก ข้อ 2 เทศบาลมีการสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่ดี ข้อ 1 เทศบาลมีโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำทุกปี มีการให้บริการประชาชนด้านการบริการอย่างเสมอภาค ข้อ 6 พนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาลปลอดจากการกระทำผิด ข้อ 5 มีการให้บริการประชาชนด้านการบริการอย่างเสมอภาค และข้อ 3 คณะผู้บริหารเทศบาล พนักงานเทศบาล ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 4 ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลใช้หลักคุณธรรมในในการทำงาน และข้อ 8 มีการวิเคราะห์การจัดทำแผนและสร้างตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

1.2 หลักความรับผิดชอบ พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 3 เทศบาล รับฟังและนำข้อเสนอ ข้อร้องเรียนของประชาชนด้านต่างๆ ไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ ข้อ 2 เทศบาลมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมทั้งมีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ การงานความรับผิดชอบแก่บุคลากรของเทศบาลอย่างชัดเจน ข้อ 4 ผู้บริหาร และหน่วยปฏิบัติงานของ เทศบาลมีการติดตามและประเมินผลการทำงานของบุคลากรเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบผลงานให้เป็น ไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ข้อ 6 ผลงานที่เทศบาลสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องระยะยาว และข้อ 1 ประชาชนในพื้นที่เทศบาล ได้รับโอกาสให้เสนอแนะปัญหาความเดือดร้อนของตนเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะ การบริการได้เป็นอย่างดี ตามลำดับและระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 5 มีการกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติงานความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน ตามลำดับ

1.3 หลักความโปร่งใส พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 2 มีการจัดตั้งหน่วยบริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนด้านต่างๆอย่างทั่วถึง ข้อ 1 การบริหารกิจการด้านต่างๆ

ของเทศบาล มีการสรุปเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบได้ เช่น แผนงาน โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง เทศบัญญัติ งบประมาณ รายจ่ายประจำปี รายงานการประชุม เป็นต้น ข้อ 7 การคัดเลือกบุคลากรของเทศบาลเป็นไปอย่างโปร่งใสยุติธรรม และข้อ 5 เทศบาลดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความบริสุทธิ์โปร่งใส ตามแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 3 เทศบาลมีคณะกรรมการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งและ มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ข้อ 4 เทศบาลมีระบบการตรวจสอบ ฟ้องร้อง ลงโทษ ผู้ที่ทุจริตหรือกระทำผิดตามกระบวนการยุติธรรมที่จริงจัง และข้อ 6 เทศบาลมี การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา ตามลำดับ

1.4 หลักความคุ้มค่า พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือข้อ 1 เทศบาลได้ใช้งบประมาณในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่ามากที่สุด ข้อ 3 เทศบาลมี การบริการที่เบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียวทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว ข้อ 5 เทศบาลได้มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในทุกอย่างๆ เช่น การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือการจัดกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ให้ใช้ได้นานและ ข้อ 6 การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการสอดคล้องกับงบประมาณ ประโยชน์และประหยัด ตามลำดับและระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือข้อ 4 เทศบาลจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ผู้รับบริการอย่างทั่วถึง และข้อ 2 เทศบาลของท่านสามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จ ด้านต่างๆเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายได้อย่างดี ตามลำดับ

1.5 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือ ข้อ 1 ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล ข้อ 6 เทศบาลได้ทำการแก้ไขปัญหาต่างๆ ตาม ข้อเสนอของประชาชน ได้เป็นอย่างดี ข้อ 3 เทศบาลมีระบบการรับฟังเรื่องราวร้องเรียนจาก ประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลและดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของ

ประชาชน และข้อ 4 เทศบาลมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงานตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าสุดท้ายคือ ข้อ 5 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ ข้อ 2 สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือ องค์กรชุมชน หรือ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน และข้อ 7 ข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองมีการปรึกษาหารือในการทำงานด้านต่างๆ อยู่เสมอ ตามลำดับ

1.6 หลักนิติธรรม พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าสุดท้ายคือ ข้อ 5 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารราชการ เทศบัญญัติข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชน ข้อ 4 เทศบาลมี การปรับปรุงกฎ ข้อบังคับ และเทศบัญญัติระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และข้อ 2 เทศบาลมีการให้ความรู้แก่พนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลในเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าสุดท้ายคือ ข้อ 6 ผู้บริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลยึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ข้อ 1 เทศบาลได้ปฏิบัติตามระเบียบราชการที่รัฐได้กำหนดในการจัดทำเทศบัญญัติต่างๆ และข้อ 3 เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติที่นำมาประกาศใช้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านพบว่า

2.1 พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2.2 พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2.3 พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตามตำแหน่งการทำงานมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างน้อย 1 คู่ คือ พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามสำนักปลัดมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างจากพนักงานกองการศึกษาทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามสำนักปลัดมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมแตกต่างจากพนักงานกองสวัสดิการสังคมทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน สำนักปลัดและสำนักการสาธารณสุขมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างจากพนักงานกองการศึกษาอย่างมีทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน สำนักปลัดมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสแตกต่างจากพนักงานกองการศึกษาทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านหลักนิติธรรม

3.1.1 เทศบาลควรปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากที่สุด

3.1.2 เทศบาลควรจัดให้มีการอบรมพนักงานให้มีความรู้ด้านกฎหมายมากขึ้น

3.1.3 เทศบาลควรให้ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากข้อบัญญัติมากที่สุด

3.1.4 เทศบาลควรนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาออกข้อบัญญัติ และประกาศให้ประชาชนทราบ

3.2 ด้านหลักความโปร่งใส

3.2.1 เทศบาลควรปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาให้ประชาชนรู้ถึงข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้

3.2.2 เทศบาลควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ

3.2.3 เทศบาลควรจัดตั้งผู้นำชุมชนมาเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง

3.3 ด้านหลักคุณธรรม

3.3.1 เทศบาลควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน

3.3.2 เทศบาลควรจัดสรรพนักงานเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน

3.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ

3.4.1 เทศบาลควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชนให้มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนและมีความกระตือรือร้นแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ

3.4.2 ผู้บริหารของเทศบาลแต่ละสายงานควรได้รับมอบหมายหน้าที่งานและโครงการตามตำแหน่งหน้าที่และค่านิยมกิจกรรมเป็นไปตามระเบียบให้สม่ำเสมอ

3.4.3 การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารเทศบาลควรสนใจ ดูแลเอาใจใส่ต่อหน้าที่และพนักงานให้ทั่วถึง

3.5 ด้านหลักความคุ้มค่า

3.5.1 เทศบาลควรเน้นให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร โดยใช้ทรัพยากรและงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์

3.5.2 เทศบาลควรส่งเสริมให้พนักงานมีการทำกิจกรรม และอบรมผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อหาเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในเรื่องที่ได้รับข้อเสนอแนะมาจากชุมชนต่างๆ เช่น การคัดแยกขยะ การออกกำลังกาย เป็นต้น

3.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

3.6.1 เทศบาลควรจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและซักถามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3.6.2 เทศบาลควรจัดให้มีกิจกรรมประชาชนคุยกับเทศบาล อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีประเด็นที่ควรแก่การอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
 ไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า
 หลักการมีส่วนร่วมและอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ หลักนิติธรรม
 ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามเห็นว่า
 การบริหารงานของเทศบาลมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่
 เช่น ด้านคุณธรรม พบว่า เทศบาลมีการสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและ
 จริงจังเพื่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่ดี จัดทำแผนและสร้างตัวชี้วัดในการ
 ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรมในการทำงานในการ
 บริการประชาชนด้านการบริการอย่างเสมอภาคและติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
 โดยหน่วยงานตนเองและหน่วยงานภายนอกและส่งเสริมโครงการหรือกิจกรรมพัฒนา
 บุคลากรด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำทุกปี

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาล รับฟังและนำข้อเสนอ ข้อร้องเรียน
 ของประชาชนด้านต่างๆ ไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ และมีการกำหนดเป้าหมายและ
 วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มอบหมายหน้าที่การงานความรับผิดชอบแก่บุคลากรของเทศบาลอย่าง
 ชัดเจนต่อผู้บริหาร และหน่วยปฏิบัติงาน ด้านความโปร่งใส พบว่า เทศบาลมีการจัดตั้งหน่วย
 บริการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนด้านต่างๆอย่างทั่วถึงและการบริหารกิจการด้านต่างๆ
 ของเทศบาล มีการสรุปเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบได้ เช่น แผนงาน
 โครงการต่างๆ เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง เทศบัญญัติ
 งบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานการประชุม เป็นต้น

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลเปิดโอกาสภาคประชาชนมีส่วนร่วม
 ในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล แก้ไขปัญหาต่างๆ ตามข้อเสนอของประชาชน
 โดยผ่านระบบการรับฟังเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลและ
 ดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของประชาชน ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า เทศบาลได้ใช้

งบประมาณในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่าที่สุด และ
 ดำเนินงานแบบเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว ในการบริการที่ทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว
 และร่วมรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในทุกอย่างๆ เช่น
 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือการจัดกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า เทศบาลมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร
 ราชการ เทศบัญญัติข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชนและ
 ปรับปรุงกฎ ข้อบังคับ และเทศบัญญัติระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่นที่
 เปลี่ยนแปลง และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่พนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลใน
 เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่เสมอ เช่น
 จัดสัมมนาเรื่อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ สิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบตาม
 พระราชบัญญัติที่เปลี่ยนไป เป็นต้นทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการนำแนวคิด
 การบริหารจัดการเพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ โปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม ตามที่
 บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า หัวใจของธรรมาภิบาล มี 3 ส่วน ที่ต้อง
 เชื่อมโยงกันก็คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคในการบริหารจัดการสังคม ความโปร่งใส
 ของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งทำให้การทุจริตและบิดเบือนผลประโยชน์ของภาคอื่นๆ ไป
 เป็นการกระทำของตน กระทำได้ยากหรือไม่ได้และ ความรับผิดชอบที่ต้องตอบคำถาม
 และถูกวิจารณ์ได้ รวมทั้งความรับผิดชอบในผลการตัดสินใจ

ซึ่งในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้
 ในการทำงาน มีผลทำให้มีการเริ่มปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบราชการ โดยเฉพาะ
 กระทรวงมหาดไทย กล่าวว่าการเสริมสร้างการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของ
 กระทรวงมหาดไทยมี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม
 ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความ
 เสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบและการเป็นผู้กำกับ
 ดูแล (สุจิต นิมิตกุล .2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา วิมลสมบัติ
 (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี
 องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า
 องค์การบริหารส่วนตำบลเกษไชย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์ ได้มี การบริหารงาน
 โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นหลักในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งทำให้องค์การ
 บริหารส่วนตำบลเกษไชยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

ทำให้ท้องถิ่นมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลและจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้องค์กร การบริหารส่วนตำบลเคยไชยประสบความสำเร็จได้ เกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้าน ผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้านทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการที่จะร่วมมือร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ในการดำเนินงานของ ทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากำหนดเป็นแนวนโยบาย ในการปฏิบัติ อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้ยังเน้นหนักในเรื่องของความซื่อสัตย์ และ โปร่งใสในการบริหารองค์กร เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการ สาธารณะของท้องถิ่น โดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่าง แท้จริง โดยความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่า เกิดประโยชน์ ต่อประชาชนเพียงใด องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจ ทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้าง เพื่อให้องค์กรชุมชนเข้า มารับรู้ความเป็นไปและเข้าไปมีส่วนในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ใน ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อการ ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านพบว่า พนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดมีความคิดเห็นต่อการ ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน แต่จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ระบุถึงหลัก สำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมี ส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหลักของ ธรรมาภิบาลที่เสนอโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทาง ให้แก่หน่วยราชการเพื่อถือปฏิบัติโดยหลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฏข้อบังคับ ให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกับ ปฏิบัติตามกฎหมายและกฏข้อบังคับเหล่านั้น

โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรดาคำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจความถูกต้องชัดเจน

หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงออกความเห็นการได้สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนและหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรดาคำให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ยั่งยืนเช่นเดียวกับองค์กรที่ช่วยประเทศสมาชิกในการส่งเสริมฝึกอบรมและปรับปรุงการบริหารจัดการของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล

เน้นหลักธรรมาภิบาลในองค์ประกอบของความโปร่งใส การตรวจสอบการมีส่วนร่วม และการต่อสู้กับปัญหาการคอร์รัปชันขณะที่องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่ United Nations Development Programme (UNDP) เสนอประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน กฎหมายที่ยุติธรรม ความเปิดเผย โปร่งใส การมีฉันทานุมัติร่วมในสังคมโลก การเมือง ที่ชอบธรรม ความเสมอภาค ประสิทธิภาพและประสิทธิผล พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติยา จูทอง (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทการสร้างธรรมาภิบาลของเทศบาล นครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่าในกลุ่มพนักงานมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันจากปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อายุการทำงาน อาชีพเดิม

และการศึกษาของพนักงานเทศบาล แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่าความคิดเห็นของพนักงานไม่แตกต่างกัน คือ ส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลได้ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานโดยส่วนใหญ่ของพนักงานเทศบาลอยู่ในพื้นที่สำนักงานเดียวกัน

3. ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ผลการศึกษาพบว่าพนักงานเทศบาลมีข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยเรียงค่าความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ซึ่งผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม เทศบาลเมืองมหาสารคามควรปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากที่สุด โดยจะต้องทำประชาพิจารณ์เพื่อให้ทุกคนได้เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ก่อนออกข้อบังคับต่าง ควรส่งเสริมให้อบรมพนักงานให้มีความรู้ด้านกฎหมาย มากขึ้น โดยการเชิญนักกฎหมายที่เชี่ยวชาญมาชี้แจงเพื่อพนักงานทุกคนจะได้แนวปฏิบัติที่ตรงกันและ ควรให้ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากข้อบัญญัติมากที่สุดและควรนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาออกข้อบัญญัติ และประกาศให้ประชาชนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับบุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวถึง หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม มีการปฏิรูป กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ

ด้านหลักความโปร่งใส เทศบาลเมืองมหาสารคามควรปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาให้ประชาชนรู้ถึงข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ ในทุกโครงการหรือกิจกรรมโดยเชิญภาคส่วนต่างร่วมตรวจสอบ มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ และให้ผู้นำชุมชนมาเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ

สิทธิ หลักภัย (2550 : เว็บไซต์) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการองค์กร โดยหลักธรรมาภิบาล (ภาคปฏิบัติ) ผลการศึกษาพบว่า ความโปร่งใสของ อบจ.ตรัง นั้น ได้แก่ การที่ อบจ.ตรังนั้น สามารถถูกตรวจสอบได้จากหลายๆกลไกเช่น การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) การตรวจสอบโดยคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันแห่งชาติ (ปปช.) การตรวจสอบโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.) แต่การตรวจสอบที่ดีที่สุดมาจากประชาชน “ที่มีความรู้” โดยการไม่เลือกพวกที่หวังจะคดโกง เข้ามารับตำแหน่งทางการเมืองนอกจากนี้ความ โปร่งใสของ อบจ. ตรังนั้นยังสามารถแสดง ได้โดยการใช้สื่อของ อบจ.ตรัง เอง ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ของอบจ.ตรังที่ประกาศชื่อผู้เข้า ประมูลและผู้ชนะการประมูลงานต่างๆ และวารสารอบจ.ตรังที่บอกประชาชนถึงการใช้งบประมาณในด้านต่าง ๆ ของอบจ.ตรังอย่างตรงไปตรงมา

ด้านหลักคุณธรรม เทศบาลเมืองมหาสารคามควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้มาติดต่อราชการ ได้ติดต่อตรงกับผู้ปฏิบัติงาน และเทศบาลควรจัดสรรพนักงานเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน

ด้านหลักความรับผิดชอบ เทศบาลเมืองมหาสารคามควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อประชาชนให้มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชนและมีความกระตือรือร้น แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติโดยเฉพาะระบบ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อุทกภัยหรือวาตภัย เป็นต้น ผู้บริหารของเทศบาลแต่ละสายงาน ควรมอบหมายหน้าที่งานและ โครงการตามตำแหน่งหน้าที่และดำเนินกิจกรรมเป็น ไปตามระเบียบให้สม่ำเสมอและการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบของผู้บริหาร เทศบาล ควรสนใจดูแลเอาใจใส่ต่อหน้าที่และพนักงานให้ทั่วถึง

ด้านหลักความคุ้มค่า เทศบาลเมืองมหาสารคามควรส่งเสริมหรือจัดให้มีแหล่ง เผยแพร่ความรู้ในการใช้ทรัพยากร และงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชนและ รักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์ และ เทศบาลควรส่งเสริมให้พนักงานมี การทำกิจกรรมและอบรมผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนเพื่อหาเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในเรื่องที่ ได้รับข้อเสนอแนะมาจากชุมชนต่างๆ เช่น การคัดแยกขยะ การออกกำลังกาย เป็นต้น

ด้านหลักการมีส่วนร่วม เทศบาลเมืองมหาสารคามควรส่งเสริมควรจัดให้มีเวที ประชาคมเพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและซักถามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ควรจัดให้มีกิจกรรมประชาชนคุยกับเทศบาลเพื่อให้เทศบาลเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่จะคอย

บริการอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนในด้านต่างๆและควรส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม ประเพณีนิยมของไทยอยู่ตลอดเวลา เช่น บุญมหาชาติ งานกาชาดประจำปี เป็นต้น ซึ่ง สอดคล้องกับสุภัตรา วิมลสมบัติ (2548 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วน ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีการบริหารงานโดยการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาเป็นหลักในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วน ตำบล เกยไชยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทำให้ท้องถิ่นมี การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล

และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย ประสบความสำเร็จได้ เกิดจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้าน ทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะร่วมมือร่วมใจ พัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ในการดำเนินงานของทั้ง 3 ปัจจัยนั้นมีการนำ หลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเน้นหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เปิดโอกาสให้ประชาชน ในชุมชนนั้นได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจการสาธารณะ ของท้องถิ่น โดยตรง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดย ความต้องการของประชาชนสะท้อนถึงการบริหารกิจการสาธารณะในท้องถิ่นว่าเกิด ประโยชน์ต่อประชาชนเพียงใด องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถผูกขาดรวมอำนาจ ทางการเมืองไว้กับผู้บริหารได้อีกต่อไป หากแต่จำเป็นต้องเปิดกว้าง เพื่อให้องค์กรชุมชนเข้า มารับรู้ความเป็นไปและเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ใน ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ ปราบกฏดังนี้ ระดับความคิดเห็นของ พนักงานเทศบาลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความ

รับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม

จากผลการศึกษา พบว่า ด้านหลักนิติธรรม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเพียงด้านเดียว ดังนั้นเทศบาลเมืองมหาสารคามควรนำไปปรับใช้ ดังนี้ เทศบาลควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจต่อกฎ ระเบียบข้อบังคับ เทศบัญญัติที่นำมาประกาศใช้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล เทศบาลควรปฏิบัติตามระเบียบราชการที่รัฐได้กำหนดในการจัดทำเทศบัญญัติต่างๆ และผู้บริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรมียึดหลักนิติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนด้านอื่นๆ ปรากฏดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม คือ ข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาลควรใช้หลักคุณธรรมในการทำงาน และเทศบาลควรมีการวิเคราะห์การจัดทำแผนและสร้างตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน ด้านหลักความโปร่งใส คือ เทศบาลควรมีคณะกรรมการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งและมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเทศบาลควรมีระบบการตรวจสอบ ฟ้องร้อง ลงโทษ ผู้ที่ทุจริตหรือกระทำผิดตามกระบวนการยุติธรรมที่จริงจัง และเทศบาลควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ เทศบาลควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม หรือ องค์กรชุมชน หรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน และ ข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองของเทศบาลควรมีการปรึกษาหารือในการทำงานด้านต่างๆ อยู่เสมอ ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ เทศบาลควรมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน และด้านหลักความคุ้มค่า คือ เทศบาลควรจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง และเทศบาลควรมีการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จด้านต่างๆเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายได้อย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป ปรากฏดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงประเด็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในเทศบาลในรูปแบบอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

2. ควรขยายขอบเขตเครื่องมือในการศึกษาวิจัยให้กว้างยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี หรือปลัดเทศบาลเพื่อให้ได้วิสัยทัศน์ประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณ
3. ควรมีการศึกษาทัศนะของผู้นำท้องถิ่นอื่นที่มีการประสานงานหรือใกล้ชิดกับเทศบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY